दैवंपर्युपासते दैवमनुवर्तते नतुतन्निरसितुंशक्नोतीत्यर्थः ॥ ५ ॥ यत्पुरादंडकेउषित्वा दुःखमन्वभूत्तत्पितृवाक्यगौरवादुचितमितिशेषः ॥ ६ ॥ इदंतु अपरिपाल्यवचसां पौराणां वचनंश्रुत्वा अपरिमितकालत्वात् दुःखतरं सीताविप्रवासनं यत्कृतवान्नृशंसं क्रूरकल्पमितिभाति ॥ ७ ॥ कोन्विति ॥ हीनार्थवादिभिर्न्यायहीनार्थवादिभिः पौरैर्हेतुभिर्मैथिलींप्रतियशोहरे साध्वींवनेविसृष्टवानित्ययशस्करेऽस्मिन्कर्मणि सीतापरित्यागकर्मण्यनुष्ठितेसति कोनुधर्माश्रयोधर्मपरिग्रहःसंप्राप्तोरामेण धर्माणांसतीस्त्रीमूलत्वात् ॥ तत्त्यागे सर्वोपिधर्मोनाशितएवेत्यर्थः ॥ ८ ॥ ९ ॥ दृष्टमिति ॥ पुरा पूर्वस्मिन्काले तवपितुरग्रतः एतत्सीताविप्रवासनादिवक्ष्यमाणं विप्रैर्दृष्टमेव दृष्टमेत्यर्थः ॥ १० ॥

योहिदेवान्सगंधर्वानसुरान्सहराक्षसैः ॥ निहन्याद्राघवःक्रुद्धःसदैवंपर्युपासते ॥ ५ ॥ पुरारामःपितुर्वाक्याद्दंडकेविजनेवने ॥ उषित्वा नववर्षाणिपंचचैवमहावने ॥ ६ ॥ ततोदुःखतरंभूयःसीतायाविप्रवासनं ॥ पौराणांवचनंश्रुत्वानृशंसंप्रतिभातिमे ॥ ७ ॥ कोनुधर्माश्रयःसूतकर्मण्यस्मिन्यशोहरे ॥ मैथिलींसमनुप्राप्तःपौरैर्हीनार्थवादिभिः ॥ ८ ॥ एतावाचोबहुविधाःश्रुत्वालक्ष्मणभाषिताः ॥ सुमंत्रःश्रद्धयाप्राज्ञोवाक्यमेतदुवाचह ॥ ९ ॥ नसंतापस्त्वयाकार्यःसौमित्रेमैथिलींप्रति ॥ दृष्टमेतत्पुराविप्रैःपितुस्तेलक्ष्मणाग्रतः ॥ १० ॥ भविष्यतिदृढंरामोदुःखप्रायोविसौख्यभाक् ॥ प्राप्स्यतेचमहाबाहुर्विप्रयोगंप्रियैर्द्रुतं ॥ ११ ॥ त्वांचैवमैथिलींचैवशत्रुघ्नभरतौतथा ॥ सत्यजिष्यतिधर्मात्माकालेनमहतामहान् ॥ १२ ॥ इदंत्वयिनवक्तव्यंसौमित्रेभरतेपिवा ॥ राज्ञावोव्याहृतंवाक्यंदुर्वासायदुवाचह ॥ १३ ॥ महाजनसमीपेचममचैवनरर्षभ ॥ ऋषिणाव्याहृतंवाक्यंवसिष्ठस्यचसन्निधौ ॥ १४ ॥ तदेवाह ॥ भविष्यतीति ॥ दृढं ध्रुवं ॥ दुःखप्रायोदुःखबहुलः अतोविसौख्यभाक् सौख्यवियोगभाक्भविष्यतिइतिदृष्टमित्यन्वयोयदेवमतःप्राप्स्यतेचेत्यादि ॥ ११ ॥ प्रियैर्वियोगमित्येतदेवविवृणोति ॥ त्वांचेति ॥ दुर्वासःसंभाषणनिमित्तकेनिर्याणकालेलक्ष्मणत्यागः ॥ शत्रुघ्नभरतयोस्तु मथुराराज्यगंधर्वराज्ययोःकरणाय प्रतिष्ठापनमेवत्यागः ॥ १२ ॥ राज्ञा दशरथेन वोयुष्मान्प्रतिव्याहृतं एषां कथमयेभावीत्येवंप्रश्नवाक्यंश्रुत्वा ॥ यद्दुर्वासाउवाच तदिदंत्वयि त्वया सौमित्रे शत्रुघ्नेभरतेच नवाच्यं ॥ १३ ॥ दुर्वासोवाक्यंत्वयाकथमवगतंतत्राह ॥ महाजनेति ॥ महांतोजनायस्य दशरथस्य तस्यममचसन्निधौ ॥ राजसमीपस्थितं मामनुत्थाप्यैववसिष्ठसन्निधौच ऋषिणोक्तं एवंत्रयाणामयेएतदुक्तमितित्रयएतत्परिज्ञाइत्युक्तं ॥ १४ ॥